

ISTRSKI TEDNIK

GLASILO OSVOBODILNE FRONTE KOPRSKEGA OKRAJA

LETO I. - Štev. 25

KOPER, 19. avgusta 1950

Cena 3 din

ŠE KREPKEJE V BORBO za uresničenje našega gospodarskega plana

Borba za uresničenje gospodarskega plana mora stati nepretrgoma v ospredju naše dejavnosti. Izvršitev planskih nalog bo najboljša priprava za uspešno graditev našega gospodarstva v prihodnjem letu! Praksa pokazuje, da bi bila naša industrijska proizvodnja lahko še znatno višja, če bi v naših tvornicah dosledneje uvažali brigadni sistem dela, če bi bolje razmeščali našo strokovno delovno silo, če bi poskrbeli za boljše povezavo prostovoljnega dela in izpopolnilo preskrbo s surovinami!

Veiki uspehi prostovoljnega dela partizanskega taborenja v Rižanski dolini nam kažejo, da organizirana množica mnogo zmore, da najtežje naloge lahko rešuje hitro in uspešno. Položaj se je pri nas v zadnjih letih močno spremenil. V ospredju ne more biti več v taki meri na primer politično vzgojna dejavnost, to je taka dejavnost, ki množice mobilizira zgolj za politične akcije. Tako določimo imamo že za seboj. Vsa naša politično vzgojna dejavnost je danes osredotočena na gospodarskem vprašanju, v borbi za uresničenje našega gospodarskega plana! Zadalati si moramo od dveh nove in nove konkretno naloge, vedeti v vsakem trenutku, kaj je v borbi za naš plan najvažnejše! Vsako gospodarsko področje nam odkriva svoje značilne pomanjkljivosti. Pri gradnjah sta nam napravila največ škode pomanjkljiva povezava prostovoljnega dela ter počasno razmeščanje strokovnega kadra in prav tako nepravilno ravnanje potreb gradbenega materiala. Drugače je na področju proizvodnje, na primer v našem kmetijstvu. Pripravi se moramo temeljito, da ne bomo ponovili napak iz lanskega leta. Da bi setev planskih proizvodov lepo uspela, da bi imeli nad zasejanimi površinami točno evidenco, je treba delo na vasi pomenoviti! Kmetijske komisije naj organizirajo pogoste, a kratke in jedrate sestanke s proizvajalci, kjer naj se točno ugotavlja, kaj je treba sejati in zakaj. Če bomo pravilno postopali, bomo dosegli, kar si želimo. Ko bomo to delo dokončali, šele potem pridejo na vrsto obratci, ki naj pokažejo, kaj se je doseglo. Letošnja suša nas opozarja, da se moramo bolj poglabljati v značilne poteze naše zemlje! Sejati ali saditi smemo le, kar daje dobre sadove. Na prisojnih tleh, koder nam letna suša lahko uniči tudi otavo, bomo pač sejali, kar lahko dozori. Če delamo premišljeno, bo gruda dala dobre sadove. Pomislimo le na celo vrsto stročnic, ki dozorejo že v zgodnjem pomletju in nekatere še pred žitom (grah, leča, peček, bob itd.). Zemljo moramo prisiti, da nam rodi.

Priprave na volitve SIAU, ki jih je napovedal glavni odbor, nam kažejo, da so pri nas politično administrativni ukrepi popolnoma v skladu z velikimi napori za doseganje ter uresničenje gospodarskega plana. Linija splošne decentralizacije in pritegovanja vedno širši plasti delovnega ljudstva v borbo za gospodarsko izgradnjo je najboljša jamstvo, da bomo v tej borbi uspeli ter postavljali zdrave temelje našemu socialističnemu gospodarstvu.

Kominformističnim klevetnikom in vsem ostalim sovražnikom naše ljudske oblasti se ne bo nikdar posrečilo, da bi naše delovno ljudstvo zavrnili od začrtne poti.

Iz taborenja partizanov in aktivistov v Rižanski dolini RIŽANSKA CESTA-CESTA BRATSTVA IN ENOTNOSTI

V zgodnjih urah dne 10. t. m. so se partizani in aktivisti koprškega okraja zbrali na Rižani, da se udeležijo taborenja, ki je bilo od ZPP napovedano za tri dni. Kamion za kamionom so drveli do mlina, ki stoji nekako sredi ceste Križišče-Rižana. Prihajali so borci in aktivisti iz vseh strani z veselo pesmijo, na kamionih pa so v vetru vihrale zastave. Stari znanci so se našli in se glasno pozdravljali. Ta čas, ko so komandanti pregledovali svoje bataljone, je bila 8. ura zjutraj, zbranih pa že 530 borcev in aktivistov. Stevilo se še vedno rasti. Po vseh gričih se je slišalo petje tistih, ki so prihajali peš iz bližnjih vasi.

Intendanca je postavila kuhinje na izbranem kraju, pod drevesi in v bližini vodnjaka. Takoj so zakurili ogenj, ker je število prisotnih stalno naraščalo. Ob 11. uri je bilo zbranih že 675 borcev! Kuharji so bili že v skrbeh, da ne bodo mogli nasiti vseh. Drugače pa so mislili naši borci! Pred njimi in za njimi je cesta, katero je treba širiti, ravnati, nasipati, da se vzpostavi promet do določenega časa. Krampi, lopate, kladi, lomilni drogov, vozčki in samokolnice, vse se je gibal, udarjalo in lomilo pod močnimi udarci v krepkih rokah neustrašenih partizanov, ki so meter za metrom odpirali pot z željo, da nas ta cesta čim bolj poveže z brat-

Jugoslavije, ki nam je porok lepšega življenja.

V taki želji je padel udar za udarom. Kamenje se je drobilo, ovinki so se širili. Brigada pa je ravnala z novimi črni, tako da je naslednjega dne narasla na 721 borcev.

Stab brigade, ki je delo stalno nadziral in preračunal dosežene uspehe, je sklenil, da se predlaga vodstvu podjetja »Slovenija-Cesta«, skimi narodi socialistične Titove

da promet vzpostavi dne 14. in ne 15. tega meseca. Ta predlog so na sestanku tehničnega vodstva z navdušenjem sprejeli. Ko je bil ta predlog objavljen, so se borci še z večjo silo zariili v zemljo in še močnejše udarjali po kamenju. Med bataljoni pa so si napovedali tekmovalno, II. bataljon napove tekmo III. bataljonu in IV. obema. Sonce je neusmiljeno pripekalo. Na dolžini 2 km je v zraku visel gost oblak prahu od zemlje in kamena, ki je

mesta je bilo prekopanega in prevoženega 800 kubičnih metrov materiala in 220 kubičnih metrov kamena, ki ga je bilo treba preizkusiti in razbiti. Ta material je bil za t'akovanje in prevožen na lice mesta.

S štiridnevnim delom na težkem terenu je brigada partizanov in aktivistov v kamenju in laporju izvršila zadane naloge ter na dolžini 1200 metrov razširila cesto za 2 m.

Na ostalem delu ceste pa je prekopala oster ovinek za toliko, da se cesta lahko odpre promet. Na cesti sta bili še dve drugi brigadi. V štabu so napisali pozitivne resolucije, ki so jih delegacije borcev in aktivistov, delovni brigadi JA, frontovski brigadi in tovarišu Sabadini Jožetu ter tovarišem, ki so postali žrtve pri neuspehi v Turist-hotelu. Kakor na gradilišču, tako je bilo tudi v štabu brigade ves čas taborenja zelo živahno.

Stalno so se vršili sestanki s komandanti bataljonov, ki so dali poročila o uspehih in so se sprejemale delegacije.

Fotografi in novinarji so kar pozirali zbrana poročila. Delegacija delovne brigade JA je s tremi člani poslala štab in prinesla resolucijo, ki je bila po zvočnikih razglašena pred celo brigado. Frontovska delegacija, ki je prinesla svoje pozdrave, pa je povabila brigado partizanov in aktivistov na miting. Posebno veselje je zavladalo, ko je v taborišče privozil avto s kinoaparatom.

Tako je potekalo življenje na partizanskem taborenju. Delo, petje, film in taborni ogenj, ki je razsvetljeval celo dolino Rižane!

Cesta, ki nas veže z Jugoslavijo, je bila odprta prometu dne 14. tega meseca, kakor je bilo predlagano in sprejeto.

Cesta Rižana je cesta bratstva in enotnosti, ker so dela na tej cesti izvršili Slovenci, Italijani, Hrvati, Srbi, Crnogorci, Makedonci, ki korakajo pod modrim vodstvom maršala Tita v srečnejše življenje.

A. Gruden

Koprski prostovoljci na udarnem delu

Od 5. do 12. tega meseca so prostovoljci mesta Kopra opravili na raznih objektih gradbene dejavnosti nič manj kakor 1278 prostovoljnih delovnih ur. Ravno tako je naslednje dni — 12. in 13. tega meseca — 55 prostovoljcev opravilo na Rižanski cesti 135 prostovoljnih delovnih ur.

padalo in se dvigalo na kamione in vozčke in samokolnice.

Bili so na pol goji in znojni. Na soncu so se naši borci vsi znojili kar blešča i. Tudi intendant in bolničarke so bile stalno na delu. Zganje, cigarete, sir, klobase, kruh in vino so delili na gradilišču, košilo in večerjo pa v taborišču.

Ko sta brigado obiskala komandant VUJA tovariš polkovnik Lenac in tov. Svetina, je bilo delo v polnem teku. Z velikim navdušenjem so borci pozdravljali drage goste povsod vzdolž cele ceste, ki je bila natrpana z materialom in vozi. Tu pa tam je tovariš polkovnik stisnil roko staremu znancu in nagovarjal tovariške komandante in najboljšje delavce. Na kraju gradilišča, od koder je bil razgled nad celo brigado, ki je bilo podobno mravišću, se je tovariš polkovnik ustavil in dejal: »Sem naj prišel gledat vsi tisti, ki nas obrekujejo! Sem naj pridejo, če hočejo spoznati resnico in videti, kako si naše ljudstvo samo gradi boljše življenje.«

Tudi direktor gradilišča je bil z doseženimi uspehi zelo zadovoljen in je pohvalil vse prisotne. Na lico

34 strunjskih borcev na Rižani

TEDENSKI PREGLED

DOGODKOV NA

KOREJSKEM BOJIŠČU

Predsednik korejske ljudske vlade, Kim Il Sen, je izjavil ob priliki pete obletnice osvoboditve Koreje, da ni daleč dan, ko bo cela Koreja dokončno osvobodjena. Po udarjal je nadalje, da bo prišlo do odločilne bitke v tekočem mesecu avgustu. Navedene izjave so popolnoma v skladu z veliko ofenzivo, ki naj bi jo sprožila severno korejska vojska. Svetovni tisk beleži nadalje, da je bila te dni v ljudski republiki Koreji izvedena popolna mobilizacija.

Središče velikih vojnih operacij

INDIJSKI POSLANIK NA POTI skozi Koper

Dne 10. tega meseca se je indijski ambasador, akreditiran pri jugoslovanski in italijanski vladi, na svojem potovanju v Beograd ustavil tudi v Kopru.

Diplomata so sprejeli na sedežu Okrožnega ljudskega odbora. Zanimaj se je za politične in gospodarske razmere v naši coni. S pomočjo prevajalca so predstavniki naše ljudske oblasti diplomatu predložili, da je položaj v naši coni precej drugačen od govoric irendentističnih krogov v Trstu. Tajnik MLO Koper pa je izjavil v imenu italijanskega prebivalstva, da imajo Italijani iste pravice kot Slovenci in Hrvati, da se sedaj pod ljudsko oblastjo, tudi italijanska kultura dviga kakor pa za časa fašizma.

Indijski poslanik je zaključil svoj pogovor z izjavo, da morajo vprašanje Trsta rešiti predvsem narodi, ki biva na tem ozemlju ter v sporazumu med Jugoslavijo in Italijo.

je še vedno fronta ob reki Nak-tong. Severno korejska ofenziva ogroža na tem mestu zlasti mesto Taegu, važno prometno središče, katerega padec bi morda pomenil zlom celotne fronte na reki Nak-tong. Da bi zadržala svoje položaje ter ustavila severno korejsko ofenzivo, je izvedla 16. tega meseca ameriška vojska množično bombardiranje z veletirnjavami na področju Taegu-Vaegvan. Veletrnjave so odvrle na tisoče bomb velike težine. Ta napad je bil do sedaj eden izmed največjih v korejski vojni. Ameriški glavni štab izjavlja, da je ravno to širokopotezno bombardiranje zadržalo severno korejsko ofenzivo. Po najnovejših poročilih pa je severno korejska vojska kljub temu bombardiranje v bližini Vaegvana prekoračila reko Nak-tong. Okrog vseh mostičev na tej reki se vodijo ogrožene borbe. Na južni in vzhodni fronti ni prišlo v zadnjem času do nobenih večjih sprememb. V zaledju južno korejske in ameriške vojske delujejo z uspehom korejski partizani, ki na več mestih resno ogrožajo zlasti ameriške komunikacije. Po poročilih severno korejske vlade je imela južno korejska vojska do sedaj 29.215 mrtvih ter 40.000 ranjenih. O žrtvah med civilnim prebivalstvom pa ni v poročilih nobenih podatkov. Stevilo pobitih otrok, žena in starikov je zelo visoko. Kljub velikim pripravam, stalnemu izkrcavanju vojske in orožja ne beleži ameriška vojska nobenih večjih uspehov. Američani vršijo zadnje čase na Japonskem množične priprave, da bi spravili skupaj vsaj nekaj japonske vojske, ki naj bi pomagala v vojni na Koreji. V bližnjih dneh se pričakuje večji razmah vojnih operacij.

Žene iz Babičev so prve volile v našem okrožju

Pred nekaj dnevi so bile razpisane volitve v krajevne odbore in okrajne planume AFZ. Volitve naj bi trajale do 30. septembra. Za te volitve so se še posebno dobro pripravile žene iz Babičev, Rojcev in Marancinov. Najprej so se pomenile, kako bodo volile in pripravile volišče. Drugega dne, v torek, so že v zgodnjih jutranjih urah okrasile volišče. Popoldne ob 3. je bilo že vse pripravljeno. Iz vseh treh vasi so prihajale žene in šolsko poslopje je bilo ob pol 4. popoldne že polno. Žene, ki so se tukaj zbrale, so volile prve v našem okraju. Iz svoje srede so izvolile nov od-

bor, katerega predsednica je najboljša žena iz Babičev, tovarišica Babič Amalija, ki je znana tudi po svojem požrtvovalnem delu za časa narodno osvobodilne borbe. Teda je zgubila moža. Ona se najbolj trudi in služi lahko za zgled tudi ženam iz drugih vasi. Za tajnico je bila izvoljena tovarišica Babič Marija, čanica kmetijske delovne zadruge. Ta tovarišica je dobra zadrugnjica in hoče biti v svoji organizaciji med najboljšimi! Spomadi je bila v ženski delovni brigadi v Sičovljah. Izvoljenih je bilo nadalje še 5 odbornic, ki bodo skupaj z drugimi ženami dokazale, da je Antifašistična fronta žena v Babičih ena najboljših v našem okraju!

ZA POČASTITEV I. OBLETNICE II. KONGRESA KP STO BO NAŠA MLADINA TEKMOVALA

Naša mladina je pripravljena dati vse za izpolnjevanje planskih nalog

Dosežanje delo Zveze antifašistične mladine našega okraja je bilo po eni strani obširno in dokaj uspešno, po drugi strani pa tudi pomanjkljivo in neuspešno. Lahko navedemo veliko problemov, tako organizacijsko političnih kakor tudi ideološko vzgojnih, ki jih okrajno mladinsko vodstvo ni reševalo redno in dosledno. V mnogih primerih se vprašanje notranje organizacijske urejenosti zastavi v osnovnih organizacijah, vprašanje vodstva aktivov, njihovi organizacijski ustroji, evidenca članstva, način dela itd. niso reševala tako, kakor to zahteva današnji položaj. Politično delo v osnovnih organizacijah je v glavnem slabo, če ne na redkih in na slabopripravljenih političnih pregledih. V organizaciji KM so v glavnem prevladovala organizacijsko-tehnične naloge in prav zaradi tega je ideološko-politično delo med našo mladino zaostalo. Posledica tega je bila mobilizacijsko akcijski značaj mladinske organizacije in politična zaostalost.

Zaradi navedenega položaja niso bila vodstva osnovnih organizacij razen izjemnih primerov organizator dela in življenja naše mladine. Dolgotrajno reševanje akcijskih nalog, čisto zanemarjanje vzgojno-izobraznih in kulturnih vprašanj je povzročilo, da je mladina začela zanemarjati svojo organizacijo in si iskala razvedria in zabave izven te organizacije. Sovražnik je ta položaj lahko izkoristil za svoje razdiralno delo. Poudariti moramo vendar, da so pomembne mladinske organizacije prejele športne, kulturne in druge prireditve, s čimer se je aktiviziralo članstvo mladine, tako da je ta mladina v mnogih primerih res dajala vse od sebe, kar je bilo v njeni moči in to tudi v boju za enoletni plan.

Mladinski aktivni so se številno zelo udeležili in udeležili. Dodati moramo tudi, da je naša mladina s formiranjem mladinskih delovnih brigad in z organiziranjem lokalnega prostovoljnega dela veliko prispevala pri izpolnjevanju planskih nalog. Naša mladina je nadeja s svojimi manifestacijami dokazala, ka-

kor na primer na protestnem zborovanju zaradi prepovedi II. kongresa v Trstu, da je na prvi poti, da je pripravljena sodelovati pri reševanju najtežjih nalog, ki jih postavlja pred njo Partija in ljudska oblast.

Da bi vse navedene pomanjklivosti s pravih strani med našo mladino čimprej popravili je okrajni odbor ZAM razpisal dvomesečno tekmovanje ob prihodnji počastitvi pr-

ve obletnice II. kongresa KP STO. Pri razpisu tekmovanja si je okrajni odbor postavil načrt, v katerem je med drugim postavljeno, da bo okrajni odbor med tem časom dal vse sile, da dvigne našo mladino na vseh področjih dejavnosti, zlasti na kulturno vzgojnem polju, da bo ta mladina potem še z večjo pripravljenostjo to se pravi z boljšim organizacijskim ustrojem itd., izpolnjevala planske naloge.

Še boljši bi lahko bili uspehi naših sindikatov če bi bilo sodelovanje širše

Za nadaljnjo vzpodbudo in dvig zavesti pri razvijanju naše dejavnosti je potrebno, da se v dolžnih obdobjih ozremo na dosegene uspehe in pretretnemo pomanjklivosti in zahtevamo nove smernice za

uspešnejše delovanje. Navedli bomo nekaj podatkov o delu naših sindikatov v prvem polletju. Ze v začetku leta so na pobudo sindikatske podružnice opekarne »NARDONE« vsi delovni kolektivi po naših te-

Strunjanski kmetovalci in vrtnarji so vedno med prvimi

V Strunjanu je vedno zelo živo. Napredek se opazi na vsakem koraku. Zadržno skladšče, ki je bilo pred kratkim dograjeno, dokazuje, da se Strunjančani živo borijo za gospodarski dvig tega kraja. Na prostovoljno delo v Rižansko dolino so poslali 34 tovarišev, ki so dostojno zastopali svojo vas.

V kolonije je odposlalo tudi letos precej italijanskih in avstrijskih otrok. Za časa odposlanih otrok so nekateri Strunjančani na edini reakcijski propagandi iz Trsta, ki je širila in govorila, da je v Jugosla-

viji lakota, da se tam gori med oljci širijo bolezni itd. Take govorice je širila v Strunjanu naka sorodnica Veljak Josipina, ki živi v Trstu. Veljakova ima 4 otroke in je nasedla, tako da ni posla v kolonijo nobenega svojega otroka, pa čeprav jim je sprememba zraka zelo potrebna. Ko so se vrnili iz Jugoslavije prvi otroci, je vsakdo lahko ugotovil, da so se vsi lepo popravili.

Suša je napravila tudi v Strunjanu precejšno škodo, toda kmetovalci zaradi tega ne držijo križem rok. Vsi kmetovalci se že sedaj pripravljajo, da bi čim bolj izvedli jesensko setev. Pred dnevi se je sestala kmetijska komisija in predlagala, da se zaradi vzornega kmetijstva nagradijo kmetovalci: Bojč Josip, Vjaro Lok, ki ima najlepše obdelane zemlje, Križman Josip, Karbonar 39, zaradi vestnega obdelovanja zemlje, Valentin Anton, Punta 127, zaradi oddaje kvalitetnih proizvodov, Valente Peter, Punta 136, prav tako zaradi oddaje kvalitetnih proizvodov. Olanstvo zadruge je sklenilo da se navedenim vzornim kmetovalcem podeli nagrada v skupnem znesku 14.000 din.

Krajer Anton iz Strunjan.

Uspehi III. sindikalnega tečaja kjer se vzgajajo bodoči delavski voditelji

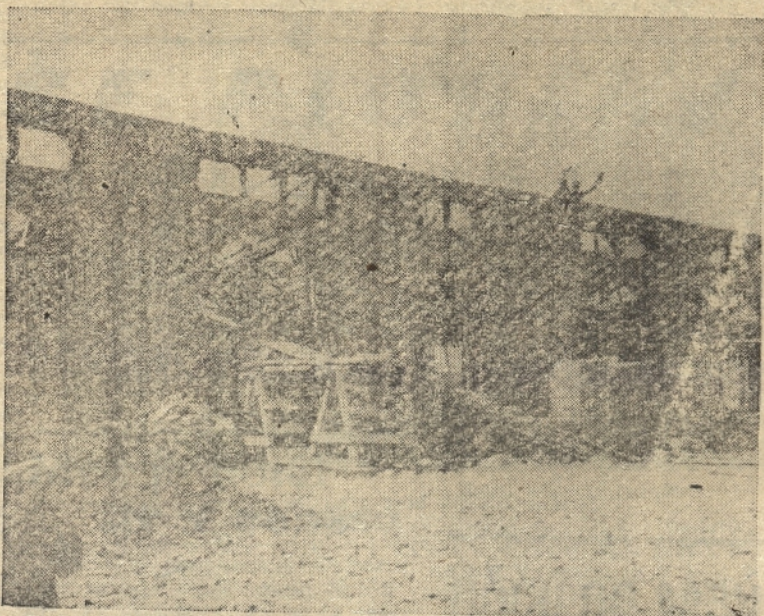
Od 21. julija tega leta deluje v Strunjanu tečaj za bodoče sindikalne strekovnjake. Ta štirimesečni tečaj bo trajal do 15. oktobra. Poseja ga 25 mladih slovenskih delavcev. Delavci, ki posejajo ta tečaj, so predvsem iz tovarn našega okraja. Učna snov je dokaj obširna, tako da se bodo mudi tečajniki veliko naučili v teh štirih mesecih.

Učni program zajema predvsem politično, ekonomsko, sindikalno zgodovino in gospodarsko problematiko našega okrožja. Poleg navedenih predmetov se tečajniki učijo slovenskega jezika in računstva.

To je tretji sindikalni tečaj, toda prvi v slovenskem jeziku.

Mladi delavci so zelo zadovoljni in so pokazali veliko vnemo pri študiju, za katerega izražajo tudi ves svoj prosti čas. Najbolje so se do sedaj izkazali: Hrevarin Narciz, skladiščnik pri »OMNIA«, Meak Albin, delavec pri »RUDI«, Prihar Albin, mehanik pri »ADRIA« in delavka tovarne ARRIGONI tov. Tudi Albin, Omeniti moramo, da si tečajniki redovno medsebojno pomagajo pri učenju, tako da potem učnih krožkov na lokalni pomagajo učnim, ki teže dojemajo učno snov. Poleg učenja se tečajniki udeležujejo tudi v športu in kulturno prosvetni aktivnosti ter udarniškem delu.

Predvsem gredo tu tudi zasloge organizatorja tečaja tov. Cirila Celharju, ki s svojo požrlostjo daje vse od sebe, da bi mladi delavci — bodoči sindikalni voditelji — dobili čim več znanja iz tega tečaja. Uspehi bi kljub temu bili lahko še boljši, če bi upravnik poleg svojega dela tudi ne učil. Vendar radi pomanjkanja tovrstnih predavateljev daje zato vse od sebe, da bi to nadoknadil. Čeprav je za to upravnik tečaja večkrat orga pri odgovornih organih, se kljub temu n'hee ni pozanimal, da bi to zadevo rešil.

Nova ribarnica, kjer bo jeseni razstava naše gospodarske dejavnosti

Zadružniki iz Pomjana delajo v korist vseh vaščanov

Pomjan stoji skoraj na najbolj vseh krajih našega okraja. Zato ga vidimo že od daleč. Je pa težko priti do njega zaradi slabe poti, ki pelje čez Maržan. No, čeprav je Pomjan zelo znan kraj, pa nismo o njem že dalj časa ničesar napisali, to pa zaradi tega, ker se tudi Pomjan s svojo »gibčno« dejavnostjo n'oo ravno izkazal kot najbolj, razši »bratno«. Kljub temu pa jim moramo bežiti nekaj dobrih delanj. Od vseh so se najbolj izkazali zadružniki, ki so res aktivni. Kljub temu, da so imeli letos mnogo težav pri obdelovanju zemlje zaradi pomanjkanja delovne sile, so vendar opravili precej dela v korist vseh vaščanov. Pri postavljanju drogov za napeljava električne luči so med prvimi in tudi pri drugih delih v vasi, kakor pri čiščenju vodovodov, lepšanju vasi, popravilu cest itd. ne zaostajajo. Poleg vseh teh del pa so v času skupnega dela prav tako dosegli le-

pe uspehe. Tako so si nabavili v tem času 4 voze, 3 puge in drugo orodje za obdelovanje zemlje. Toda to še ni vse. V kratkem bodo začeli z gradnjo zadružnega hleva in skladišča, s čimer bodo prav gotovo povečali število goveje živine. Grad-

beni material že vozijo na gradilišče in ne bo dolgo, ko bodo položili prve temelje.

Drugi kmetije, ki pravijo, da jim zadruha n'oo v glavo, bodo tako videli, kaj se lahko vse doseže s skupnim delom. Zadružniki Karel in Franc Peroša ter Lazar Benič so najboljši. Ti so se do sedaj izkazali pri vsakem delu. Po tej poti bodo nedvomno Pomjančani zadružniki naša delali in s svojim delom dokazali, da je le v skupnosti in č.

NOVA STANOVANJA ZA IZOLANSKE DELAVCE

Končna dela za prvo delavsko hišo

Dela za zgraditev prve delavske hiše v Izoli se te dni končujejo, tako da bodo že prihodnji mesec bile nova in udobna stanovanja štiri delavske družine. V ta nova stanovanja se bodo naselile tiste delavske družine, ki so do sedaj stanovale v štabih in nezdruvanih stanovanjih. Ze dalj časa je, odkar mestna stanovanjska komisija v Izoli, skupno s sind. organizacijami, pregleduje stanovanja, tako da se bodo naselile v ta nova stanovanja res najbolj potrebne družine.

V teh novih stanovanjih bodo naši delavci končno živeli dostojno življenje, ki jim tudi pripada. Vsako stanovanje bo imelo po eno sobo, kuhinjo, jedi nico, kopalnico in stranišče. Okoli hiše pa bodo imeli delavci svoje vrtove.

Tedaj, ko se bodo v ta nova stanovanja naselile prve štiri delavske družine, bo zgodovinski dan delovnih ljudi v Izoli.

Na Čenturju je delo spet oživeło

O vasi Čentur smo že pisali pred nekaj meseci v našem listu. Med drugim smo povedali, da gradijo vodovod in to vse s prostovoljnim delom. Ker so bili vaščani preveč zapostavljeni pri poljskem delu, je delo pri vodovodu v tem poletju nekaj mesecev stalo. Sedaj, ko se je to delo na polju delno zmanjšalo, so spet začeli in opravljajo vsi vaščani dvakrat v tednu in to ob torkih in petkih redno prostovoljno delo na vodovodu, poleg tega pa ob nedeljah popravljajo še ceste čistijo vode itd.

Kljub temu, da imajo pri vodovodu dela vrh glave, so se Čenturci pokazali, da niso zadnji. Partizanskega taborenja na Rižani so se udeležili v prav zadovoljivem številu in so tam delali vse štiri dni.

Iz Marezig nam pišejo

Tisti, ki imajo suh, živino, naj vzamejo za vzgled KOZ.

Pri nas je bila ustanovljena Kineško-dejovna zadruga meseca decembra leta 1949. V tem času je naša zadruga vidno napredovala, kakor se je že poročalo.

Veliko skrb se posveča živinoreji, posebno v vršnih poletnih dneh, ko smo imeli dela na polju, in ko nam je zaradi prevelike suše primanjkovala voda. Je vseeno naša živina bila napojena dva in tudi trikrat na dan. Nasprotno pa smo opazili pri gospodarju Štok Anto-

nu iz Marezig 13, da je bila njegova živina kljub vsej veliki vročini napojena le enkrat dnevno, bili pa so tudi slučaj, da živina ni dobila do 36 ur nič vode. Zato nam je kolikoli je živina pretrpela isti go-podar ima tudi neobdelano zemljo, zaradi česar so ga postopali na KLO, kjer se je lažnje opravičeval, da je posejal ječmen, kateri ga ni dobro kalil. To bi se lahko upoštevalo leta 1949, a v letu 1950 pa sploh ni bilo obdelano. Pri tem n'oo isto krivdo KLO, ker se za zadevo ni zanimal, kljub temu da je bil obveščen.

STOK ALOJZ

Vpisujte se v letalski krožek

Letalsko modelarstvo je najlepša in najvažnejša panoga letalstva, kar je davno iz vrst letalskih modelarjev vznikalo talenti, ki postanejo dobri konstrukterji letal, dobri piloti in padalci.

Za pospeševanje letalskega modelarstva se je osnoval tudi v Kopru letalski krožek, za katerega se lahko vsi zainteresirani javijo pri Okrajnem odboru Ljudske tehnike v Kopru (bivši enotni sindikat).

S FOTOREPORTERJEM NA PARTIZANSKEM TABORENJU

UDARILI BOMO S KRAMPI ZATO, DA BODO

ob Rižani
že v nekaj
dnevih spet
drveli
avtomobili

2

5

3

6

4

7

Slika št. 1.

Slike nam kažejo:

1. Vojak — minar je z vrtnim strojem čuknal stene, v katere so položili dinamit za mine.
2. Borci so si postavili kuhinjo pod drevesi kakor v partizanih.
3. Smarčani so bili prvi, ki so napovedali vsem bataljonom tekmovalne.
4. Piranski bataljon je bil med najboljšimi.
5. Skupina iz Smedele je čistila grmovje, nakar so drugi borci za njimi kopali.
6. Tudi učenci naših uradov in drugi prostovoljci so opravili veliko dela na cesti Rižana.
7. Tudi Pomurci so se tokrat v velikem številu udeležili taborenja.

Poraja se vprašanje, kako spraviti v sklad Leninovo misel, da je proletariatu potrebna država, ki odmirna, s Sta'inovo mislijo, da se mora država v socializmu krepiti do skrajnih meja, do takih meja, kakor še nikoč v zgodovini in da bo država obstojala celo v komunizmu? Kako na odgovorimo na to vprašanje? Ali moremo govoriti o odmiranju države in zavestnem delovanju na to, da bo odmrila, ko je revolucija še v razvoju, ko je treba zatirati še notranje razredne sovražnike, kapitaliste ter njihove ostanke po mestih in na vasi, ko je treba braniti pridobitev neke socialistične revolucije pred zunanjimi sovražniki. Ali je tedaj sploh mogoče govoriti o odmiranju države? Gete, Lenin je pisal o tem tik pred oktobrsko revolucijo. To je poudaril ves čas izvajanja revolucije ter izgrajanja nove družbe vse do svoje smrti. Videti je, da gre tu za nepremagljivo nasprotje. Lenin tedaj: Potrebna je država, ki odmirna, Stalin pa celo trdi, da ne more komunistična država krepiti v nedogled. V tem ni nobenega nasprotja. V tem je prav dokaz,

BORIS ZIHERL:

DRŽAVA V PREHODNI DOBI

kako zelo je življenje protislovno, kako zelo je dialektično. Danes ni tu nobenega protislovja. Strinjamo se s Sta'inom glede postavke, da se mora država krepiti, ne strinjamo pa se glede polna krepitve. Kaj pomeni krepitev države v pogojih po zmagi socialistične revolucije? Smatram, da se država po zmagi revolucije tem bolj krepi, kakor bolj se razvija v njej element odmiranja. Tudi to je videti protislovno, vendar pa ni prav nič protislovno. Vse stare države so bile orožje v rokah izkoriščevalcev in izžemalcev, ki so predstavljali majhno peščico v primeru z izkoriščanimi množicami. Sedaj postajajo države orožje v rokah delovnih množic in če je kako protislovje, delavsko nasprotje in nevarno nasprotje: potem je to nasprotje v tem, da se ustvarja prepad med aparatom državne uprave in med temi množicami, ki so nosilec ob-

lasti. Lenin je takole poimenoval odmiranje države: Država je določen aparat, ki služi vladajočemu razredu. Če postane sedaj vladajoči razred delovno ljudstvo, pomeni, da mora imeti delovno ljudstvo čim širšo udeležbo pri upravljanju države. Tisti krog, ki sodeluje posredno pri upravljanju države, mora biti čim širši. Lenin je čisto govoril: »Vsaka kuharica se more naučiti upravljati državo.« V tem je izražena vsa njegova misel. Država mora imeti čim tesnejši stik z množicami, da lahko sodelujejo pri njenem upravljanju čim širše množice. Teda preneha država biti to kar je bila.

Pričenja izgubljati svoje značilne poteze, ki so bile značilne za prejšnjo državo. Ta država pričenja odmirati. Čim širši bo krog ljudi, ki se zavzemajo za dvigovanje proizvodnih sil in za svojo izobrazbo, čim širši bo ta krog, tem bolj se bo država razkrajala v tem največjem naporu proizvajalcev, ki so iz oči iz upravljanja države.

Stavljajo se vprašanje, kako razlagamo prejem krepitve države mi in kak ga razlaga Sta'in. Stalin razlaga problem krepitve države povsem v starem smislu, da je država toliko bolj močna, kolikor močnejša vojsko ima, čim številnejše uradništvo, številne varnostne organizacije, na kratko, čim močnejši državni aparat ima. Mi pa menimo, da je država, neka ljudska država toliko močnejša, v kolikor bolj so vsi ti organi povezani z ljudskimi množicami in čim širša sta udeležba in sodelovanje množic pri upravljanju države. To, kar vliva neki socialistični državi stvarno moč, je prav zavest množic, da je to njihova tvorba, a sodele pri upravljanju, je zavest množic, da so tedaj one subjekti politika. Čim bolj ljudske bodo vse te organi-

zacije, vsi ti organi, ki so seveda potrebni, dokler ne zmaga socialistična revolucija na vsem svetu, namreč vojska varnostni organi in tako dalje, čim bolj bo vse to imelo značaj orožja ljudstva, tem močnejša bo država. Tako se nam na videz protislovni zaključek, da je država ob pogojih, ko še ni zmagala socialistična revolucija na svetu, toliko močnejša, kolikor bolj ojačuje element svojega odmiranja, ne zdi več protisloven.

Neka socialistična država, ki je nastala iz revolucije, prevzema nase za o važno funkcijo, ki je zelo obširna, ki je prej ni bilo, ali pa je bila precej majhna. Ko delovno ljudstvo ekspropriira, razlasti kapitaliste, odvzame tovarne, banke itd. ter prihaša ta lastnina v roke države, kot predstavnika tega mnogovitega ljudstva, prevzame država funkcijo upravljanja te lastnine in dobiva pomembno, lahko rečeno odločilno gospodarsko funkcijo. Prej so imele države — vsaka država, sužnje posestniška, fevdalna in kapitalistična — v glavnem tri funkcije: 1. V vseh časih, odkar se

(Dolje prihodnjic)

IZ SOCIALISTIČNE JUGOSLAVIJE

Jakost jugoslovanskih radijskih postaj se je po vojni desetkrat povečala

Pred vojno samo tri staromodne radijske postaje

Zelo skromno dediščino je jugoslovanski radio podedoval od predvojnne Jugoslavije: tri staromodne radijske postaje s skupno jakostjo 26,7 kilovatov. Beograjska radijska postaja je imela 20 kilovatov, ljubljanska in zagrebška pa 13 kilovatov. Skupna jakost jugoslovanskih radijskih postaj znaša danes 452,1 kilovatov.

Tudi Slovenija dobi v kratkem novo radijsko postajo, ki bo poleg beograjske in zagrebške ena izmed najmočnejših v Srednji Evropi

Vse radijske postaje so bile last akolijskih družb, zato je samoumevno bil tudi program radijskih postaj sestavljen strogo po okusih takratnih vladajočih ljudi.

Jugoslavija ni imela svoje radio-industrije, uvoz radijskih aparatov iz inozemstva, so pa ovirale visoke carine. Neke inozemske tvrdke za izdelavo radioaparatur so sicer imele v Jugoslaviji svoje dejavnice, kakor na pr. tvrdka Philips v Pančevu. V teh delavnicah pa niso izdelovali delov za radioaparate, temveč so samo sestavljali radijske aparate iz delov, ki so prispeli iz inozemstva. Vse te okolnosti seveda niso moglo ustvariti ugodnih pogojev za razvoj radia, zato je tudi razumljivo, da je imela Jugoslavija v tistih časih mnogo manj radioaparatur kakor pa danes. Tako je bilo v Jugoslaviji leta 1939 115.113 radioaparatur, to se pravi, da je od vsakih sto prebivalcev imel eden radioaparat.

Danes ima Jugoslavija že 22 radijskih postaj

V oktobru leta 1944 je jugoslovanska narodna osvobodilna vojska našla v Beogradu na mestu, kjer je pred vojo radijska postaja, kup ruševin. Nemoči so prethiti samo uničili vse naprave. Borci so pa videli le eno: da je treba takoj in za vsako ceno, ne pričakujoč kakršnekoli pomoči, organizirati v Beogradu radijsko postajo, ki bo v odločilnih dneh borbe bodrila borce na bojišču ter na osvobodjenem ozemlju dajala pobudo za čim hitrejšo obnovo dežele. Po 19 dneh od osvoboditve Beograda, je začela delovati beograjska radijska postaja. To je bila prva radijska postaja v novi Jugoslaviji. Ze tekom leta 1945 pa je bilo usposobljenih in izgrajenih 15 radijskih postaj v vseh ljudskih republikah Jugoslavije.

Petletni plan predvideva 32 kratno povečanje jakosti jugoslovanskih radijskih postaj in ustvaritev lastne radio-industrije. V zadnjih treh letih je bilo v tem že mnogo izvršenega. Danes ima Jugoslavija

že 22 radijskih odajnih postaj, med temi dve z veliko jakostjo. Beograjska oddajna postaja ima 150 kilovatov, zagrebška pa 13 kilovatov. Skupna jakost jugoslovanskih radijskih postaj znaša danes 452,1 kilovatov.

Tudi Slovenija dobi v kratkem novo radijsko postajo, ki bo poleg beograjske in zagrebške ena izmed najmočnejših v Srednji Evropi

Lani v jeseni so severno od Ljubljane začeli graditi veliko, prostorno zgradbo za novo ljubljansko radijsko oddajno postajo. Gradbeno dela so bila dovršena v rekordnem času — 35 dneh. Zdaj monterji postajo opremljajo z napravami in aparaturami. Tako, ko bo postaja

Vsi uspehi - rezultat truda in prizadevanj mladih domačih strokovnjakov

Ker Jugoslavija prej ni imela svoje radio-industrije je aparature in druge naprave za nove oddajne postaje naročila v sosednjih demokratičnih državah in v Sovjetski zvezi. Pred resolucijo Informbiroja je Jugoslavija prečela nekaj delov za nekatere postaje, ki pa so prispeli z veliko zakasnitvijo. Poleg tega oprema za radijske postaje ni bila poslana kompletna, ampak so ji v večini primerov manjkali glavni deli in načrti za montiranje. Namen tega je bil očiten: hoteli so prisiliti Jugoslavijo, da bi montiranje novih oddajnih postaj prepustila Sovjetskim strokovnjakom, ki bi za te »bratke usluge« zahtevali visoke nagrade v ameriških dolarjih.

Tako je bilo n. pr. pri gradnji 150 voltne beograjske radijske postaje poslanih iz SZ 100 vagonov raznih delov za montažo teh delov, pa je Sovjetska zveza zahtevala 100.000 ameriških dolarjev. Poleg tega so sovjetski pošiljatelji »pozabili« pošiljati priložiti nekatere važne dele in radijsko anteno in niso priložili električne sheme, brez katere ja bila montaža nemogoča. Kljub temu pa se je z velikim trudom in vojo domačim strokovnjakom posrečilo, da je radijska postaja začela delovati.

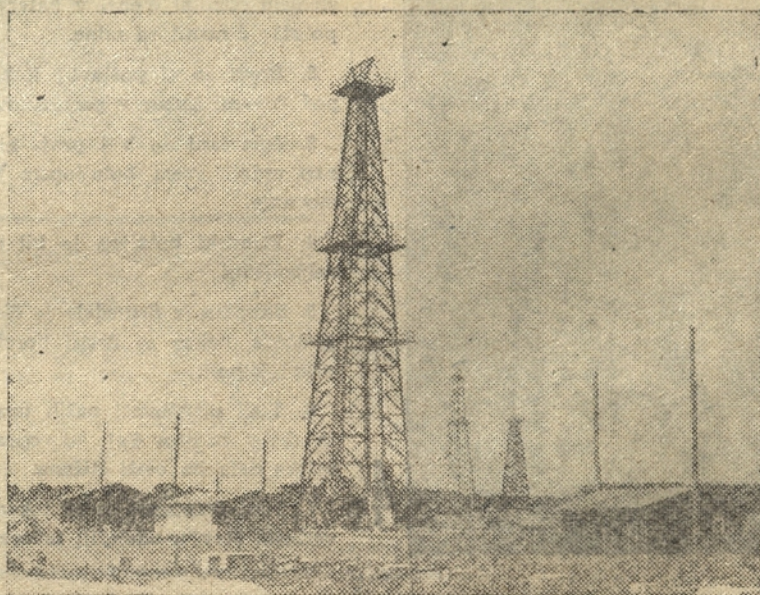
Danes ima v Jugoslaviji okrog 250.000 naročnikov radio aparate in če računamo, da vsak aparat posluša najmanj 4 ljudje, da to milijon poslušalcev brez tistih, ki poslušajo radio zvočnike v posa-

opremljena, bo začela poizkusno oddajati. Napredek, ki ga bo s tem dosegel slovenski radio, je zelo velik. Oddaje ljubljanskega radia se bodo slišale brez motenj in še enkrat močnejše, kakor jih trenutno zmore le 15 kilovatni ljubljanski oddajnik, ki je bil z vztrajnim delom domačih strokovnjakov sestavljen iz ostankov vojnega plena ter številnih izdelkov domačih amaterjev.

Nova ljubljanska oddajna postaja, ki bo imela jakost 135 kilovatov, bo srednjevalovna in bo po dogovoru evropskih držav v spremembi in določitvi valovnih dolžin oddajala na valui 327 m. Oddajnik bo imel le en visok antenski stolp. Do radijske oddajne postaje sta speljana dva dalinovoda po 20.000 voltov.

meznih sindikalnih kolektivih in kmetijskih zadrugah. Kvaliteta oddaj se ne more primerjati s predvojno.

Tako bodo jugoslovanske radijske postaje vedno glasnejše in močnejše dač po svetu širše resnico o velikih, edinstvenih uspehih jugoslovanskega ljudstva, o njegovi bitki za gospodarski in kulturni napredek — za socializem.

Naftina polja in vrtalni sto'pi v Dolini Lendavi

NAFTA - tekoče zlato Jugoslavije

okov, je začelo samo z iskanjem naftnih ležišč.

Industrija nafte v Jugoslaviji je mlada, vendar pa ima pred seboj lepo bodočnost. Do konca prve petletke mora jugoslovanska proizvodnja nafte znašati 450.000 ton. Nafto bomo pridelovali tudi iz bitumenskih škrljavcev.

Goreča voda

Na posameznih mestih v Banatu so bili arteški vodnjaki za tamkajšnje domačine pravi čudež. Bil žali so se jim sprva s strahom, skoraj s spoštovanjem. Nič čudnega! Čim so pristavili gorečo vžigalico, je hladna voda takoj zagorela z modrim plamenom. Toda tudi ta nafta in plini, ki so uhačali iz zemlje, so ostali neizkoriščeni. Med vojno so se hitlerjevi inženirji v skrajnem pomanjkanju

naft, ki je grozila njihovim vojaškim enotam, spomnili tudi na pline in nafto v Vojvodini. Toda niso se dobro začeli s pripravi, ko so jih rdečearmejci stopili na bannaška tla.

Z Rdečo Armado pa so prišli tudi sovjetski »svetovalci«, ki so takoj svetovali Jugoslovanom: »Bodite za vas, da še naprej sejete pšenico in koruzo, saj vam bomo mi dajali nafto!« Isto so rekli tudi Bolgarom. Razlika je le v tem, da so jih Bolgari zvesto poslušali, Jugoslovani pa bili gluhi za taka namigavanja. Začeli so vrtati. Vedno globlje in globlje. Teda pa se je zgodilo nekaj nepričakovane. Škodni motor, s katerim so vrtali, se je pokvaril. Počila je os. Lep dar informbirojske države?! Jugoslovanski delavci pa niso vrgli puške v koruzo. V enem mesecu so

Gospodarsko življenje v Jugoslaviji

Tretja nova peč za topljenje svinca obratuje v Mežici

Mežiški svinec slovi na svetovnem trgu, ker je najčistejši. Delo v tem rudniku pa je bilo včasih zelo naporno, ker so naprave zastarele. Po osvoboditvi pa delavci te naprave postopoma izboljšujejo in so zaradi tega doslej že za 50 odstotkov dvignili proizvodnjo. Posebno težko je bilo delo v stari topilnici. Peči so bile zastarele, tako da je vročina udarjala delavcem naravnost v obraz. Ze leta 1948 so v topilnici podrli prvo staro peč in napravili novo, pri kateri avtomatično segreva maso. Drugo peč so zgradili lani, nedavno pa so zakurili ogenj v tretji takšni peči. Delo pri novih pečeh je mnogo lažje, proizvodnja svinca pa se je dvignila za 80 odstotkov. Lani je ena izmed visokih peči nepreneho-

ma obratovala 152 dni, kar se doslej še ni zgodilo.

V mežiškem rudniku proizvajajo tudi kalcijev molibdat, iz katerega pridobivajo dragoceno kovino za plemenjenje jekla. S proizvodnjo kalcijevega molibdata so začeli v Mežici l. 1948. Molibdat pridobivajo s kemičnim postopkom iz vulfinita, ki je redkost v Evropi. Imajo ga edino še na Švedskem in v Avstriji. Prej je Jugoslavija ta koncentrat prodajala v tujino, danes pa ga sama predeluje.

Po vsej Črni gori gradijo VELIKE HYDROCENTRALE

Pred vojno je bila Crna gora ena izmed najslabše elektrificiranih dežel v Jugoslaviji. Obiljube o elektrifikaciji so bile takrat samo predvoljni triki raznih režimov. Od leta 1945 do 1949 pa se je proizvodnja električne energije dvignila za 110 odstotkov. Ta odstotek pa se zdaj stalno veča in se bo še znatno dvignil. Nedavno je začela obratovati velika hidrocentrala na Mušović-Reki. Zadnja dela pri gradnji hidrocentrale na Slapu in ob Zeti bodo v kratkem zaključena, graditi pa so začeli veliko hidrocentralo na Cijevni ter v Belopolski Bistrici. Vse bodo opremljene z doma izdelanimi stroji. Te hidrocentrale in termoelektrarne, ki so posejane po vsej Črni gori, bodo spojene v omrežje, ki bo združeno z električnimi omrežji ostalih republik, predstavljajo edinstven energijski izvor, ki ne bo le izpolnil, temveč tudi presegele 272 kilovatnih ur na prebivalca, kakor predvideva prvi petletni plan.

28 ton težak jekleni valj

so vili na Jesenicah. To je bil najtežji valj, ki je bil doslej vili v jugoslovanski jeklovilarni. Vlijanje je bilo zelo težavno. V 7 metrov globoko livno jarno so morali prenesti 40-tonske kalupe iz jeklovilarne v jeklaro. Livarji so na 30 milimetrskih žičnih vrveh prenesli kalupe z žerjavom. Zelo težko so tudi dvignili oditek iz jame. Toda delavci so opravili tudi to.

3000 vagonov lesa v štirinajstih dneh

so odpremila lesno industrijska podjetja v Sloveniji, kar pomeni 100 vagonov po 30 vagonov. Dobra tretjina teh vagonskih pošilk je bila namenjena izvozu. Pri nakladanju in odpremi so mnogo pomagali delovni prostovoljci — čani množičnih organizacij.

za to pokrbele informbirojske države, dosegajo delavci velike uspehe. Tako je poslala Sovjetska zveza namesto pravih vrtnih strojev, prebarvane tankovske motorje. Toda to ni omajalo delavcev. Saj so delavci na Jesenicah in v tovarni »Dijuro« Diakovića v Slavonskem Brodu začeli sami izdelovati vrtna stroje in cevi.

Zdaj bo v Jugoslaviji, drugače. V vojvodinskih mestih in vaseh bo nafta nadomeščala drva in premog. Vojvodina ne bo več samo žitnica Jugoslavije, temveč tudi veliko središče industrije nafte. Prav tako tudi Medimurje ter še nekatere druge pokrajine.

V Jugoslaviji odkrivalo nova in nova nahajališča. Aleksinac, ki je bil nekoč divji in zapuščen, se danes spreminja v novo industrijsko središče za pridobivanje nafte iz bitumenskih škrljavcev. Tako doprinese tudi industrija nafte, da se Jugoslavija spreminja v bogato in gospodarsko neodvisno državo.

SEDEM DNI PO SVETU

NARODI JUGOSLAVIJE SE BORIJO ZA MIR

Ameriška napredna javnost je sprejela z dobravanim resolucijo Nacionalnega komiteja Jugoslavije. Jugoslovanski informacijski center v New Yorku je prejel številna pisma uglednih ameriških javnih delavcev, ki izražajo svojo solidarnost z odloki Nacionalnega komiteja Jugoslavije za obrambo miru. Ameriški napredni javni delavec Henry Fairchild piše med drugim tudi naslednje: »Vi opravljate dobro delo. Z velikim zadovoljstvom berem vaše publikacije in jih zelo cenim. Posebno pozornost je name napravil vaš poziv skupinam in posameznikom, naj pridejo v Jugoslavijo in se na lastne oči prepričajo, kakšne so tam razmere. Kakor vam je znano, sem lani obiskal vašo državo in sem zelo zadovoljen s tistim, kar sem videl. Zelo si želim znova obiskati vašo državo, toda ne vem, če mi bo čas dopuščal.« Ameriški pisatelj Carry M. Williams je napisal: »Resolucijo Nacionalnega komiteja Jugoslavije za obrambo miru sem prebral z veliko pozornostjo. Vaš poziv je v resnici plemenit poziv.« Ernest O'Malley, profesor newyorškega vseučilišča, prav tako odobrava resolucijo Nacionalnega komiteja in ugotavlja, da je medsebojno spoznavanje narodov velikega pomena za napredek. Glede ZDA pa ugotavlja: »Zelo dobro bi bilo, ako bi državljani te države obiskali Jugoslavijo.« Znan ameriški pisatelj Upton Sinclair sporoča v svojem pismu, da je z zadovoljstvom prečital resolucijo Nacionalnega komiteja Jugoslavije ter nada, da zaradi preobremenitve z delom zaenkrat ne more obiskati Jugoslavijo. Član komisije za mir države Massachusetts,

Hugh Weston, piše: »Pozdravljam poziv Nacionalnega komiteja Jugoslavije. Smatram, da je stališče Jugoslavije pravilno in da bi ga morale sprejeti tudi druge države. Smatram, da nam ta poziv omogoča, da se sami na lastne oči seznanimo z resnico o Jugoslaviji, da bi se tako napravil konec vsem tem neresničnim glasovom o Jugoslaviji, ki tukaj krožijo. Zelo si želim, da bi čimprej obiskal Jugoslavijo.« Tajnik Ameriškega komiteja za mir, Louis Hoekins je v svojem pismu javil, da njegova organiza-

cija proučuje možnost, da pošlje svojega predstavnika v Jugoslavijo. Organizacija »Komisija za svetovni mir« pa je pisala, da je z zadovoljstvom prečitala odloke Nacionalnega komiteja Jugoslavije in da bo poslala člana vodstva svoje organizacije, dr. Bossa, v Jugoslavijo na obisk. Velik odmev mirovne akcije Nacionalnega komiteja Jugoslavije za obrambo miru dokazuje, da komunisti in vsi drugi sovražniki delovnega ljudstva ne bodo mogli prikriti resnice o Jugoslaviji.

Pregled

MEDNARODNIH POLITIČNIH DOGODKOV

ZADNJEGA TEDNA

Fašistične vojne zločince izpuščajo na svobodo

Fred nekaj dnevi so ameriške oblasti v Zahodni Nemčiji izpustile na svobodo celo vrsto nemških nacističnih funkcionarjev in težkih vojniških zločincev. To svoje dejanje opravičujejo s trditvijo, da so se osvobodili zločinci v zaporu dobro vbošali. Med izpuščenimi so tudi Gafer Darre, vodja kmečkega nacističnega gibanja v Nemčiji, Otto Dietrich, bivši šef tiskovnega urada tretjega Reicha, Heinrich Lehmann, bivši ravnatelj Kruppovih tovarn in še mnogi drugi vojni zločinci. Ves nemški fašistični tisk se je tega dogodka močno razveselil in zagnal velik hrup, da je treba iz-

pustiti tudi tiste, ki so ostali še v zaporih. Nemški tednik »Christ und Welt« se ob tej priliki dobrih okupatorjem in jim pripoveduje, da je nemogoče obnoviti nemško vojsko, če ne izpustijo takoj na svobodo generala Kesselringa, generala von Mansteina in generala Falkenhausena. Zaradi dobrega »primera« so pohitej tudi v Italiji. Vojaško sodišče v Rimu je sklenilo, da bo 29. tega meseca izpustilo na svobodo maršala Grazianija Rudolfa, znanega krvnika delovnega ljudstva in vojnega zločinca.

Preganjanje Makedoncev v Bolgariji

Politični begunci iz Pirinske Makedonije, ki so bili prisiljeni zbežati v Jugoslavijo, so izjavili, da je začela bolgarska policija s prvim avgustom z množičnimi aretacijami Pirinskih Makedoncev. Aretirane Makedonce vodijo v konfinacijo. V okrajih Blagoev in Petrič je bilo do sedaj konfiniranih okoli pet sto družin. Bolgarske oblasti dokazujejo s takim početjem, da hočejo s silo uničiti makedonsko ljudstvo v Pirinski Makedoniji, ki se pa odločno upira ter zahteva narodne svoboščine.

Nekatere agencije poročajo, da je bolgarska vlada sklenila, da bo izselila iz Bolgarije v teku 3 mesecev 250.000 Turkov. Na ta način bi bolgarska vlada nakopala Turčiji velike težave, kar ji ta ne razpaga s potrebnimi stanovanji in nima niti primerne zemlje, ki naj bi jo dodelila turškim emigrantom iz Bolgarije.

Incidenti med Japonci in Američani

V zadnjih dneh je prišlo na Japonskem do številnih incidentov med Japonci in Američani. Ti incidenti dokazujejo, da postaja ameriški okupacijski režim na Japonskem vedno bolj neznosen.

V Varnostnem svetu brani Bebler indijski predlog

Na zadnjem zasedanju Varnostnega sveta je govoril tudi jugoslovanski delegat Aleš Bebler. Ugotovil je med drugim, da je indijski predlog za mirno rešitev sovražnosti na Koreji konstruktiven in da se zaradi tega temu predlogu pridružuje. Foudarjal je zatem, da bi bila podpora nestalnih članov VS, za katero je indijski delegat zaprosil, precej svoje jamstvo, da bi se korejsko vprašanje lahko reševalo nepristransko. Ob koncu svojega govora je še dodal, da je Jugoslavija doslej zavzela pri korejskem vprašanju stališče vzdržanja, da pa vendarle želi prispevati k mirni rešitvi vojne na Koreji.

Korejsko vprašanje je danes od vseh mednarodnih vprašanj najbolj v ospredju. Varnostni svet, ki se je zopet sestel 17. avgusta, ponovno proučuje vprašanje vojne na Koreji. Na tem zasedanju bo izšel delegat Indije, Benegal Rau, podrobne predloge glede pomirjenja na Koreji. Indijski delegat zastopa stališče, da je treba na zasedanju izvoliti komisijo, ki naj bi takoj pristopila k reševanju korejskega vprašanja. Prav gotovo pa je, da se bo temu predlogu predsednik zasedanja in zastopnik SZ Malik uprl ter zahteval tak sestav komisije za korejsko vprašanje, ki naj bi v večji meri upoštevala interese SZ na Daljnem Vzhodu.

Dogodki na Koreji pa opravljajo ZDA v škripce. Nesoglasje z Anglijo po tem vprašanju postaja vedno bolj očitno. Ameriški vladni krogi zastavljajo angleški vladi vprašanje, kaj bi napravila, če bi Kitajci napadli Formozo in ji obenem očitajo, da ne nudi južno-korejski vojski tiste pomoči, ki jo je obljubila. Angleški reakcionarji s Churchilom na čelu se vedno bolj zaganjajo v ministrskega predsednika Ateeja, ki naj bi bil odgovoren za to, da je Anglija priznala ljudsko republiko Kitajsko. Na zadnjem zasedanju angleške vlade pred nekaj dnevi je bilo v ospredju predvsem vprašanje novih kreditov za oborožitev ter povečanja sedanje angleške vojske. Posvetovalna skupščina evropskega sveta je te dni sprejela nekoliko spremenjen Churchilov predlog o utanovitvi evropske armade, ki naj bi bila podvržena oblasti evropskega ministra za obrambo. To evropsko armado pod vodstvom anglo-ameriškega imperia izma naj bi svedela sestavljale članice Atlantskega pakta in njen namen naj bi bil predvsem borba proti mednarodnemu demokratičnemu gibanju.

Anglo-ameriške okupacijske oblasti v Nemčiji so popolnoma likvidirale mekdanje naštete »vrazorožitve« Nemčije. Visoke fašistične funkcionarje ter generale izpuščajo na svobodo. Isto se dogaja tudi v Italiji, kjer bo Trumanov pokorni sluga De Gasperi izpustil na svobodo maršala Grazianija, znanega krvnika delovnega ljudstva in vojnega zločinca. Položaj v Zahodni Nemčiji, Italiji in drugih državah, ki so trdno vprežene v voz anglo-ameriškega imperializma, nam kaže dovolj zgovorno, od kje prihaja pobuda za obnovo fašizma! Aretacije komunistov ter antifašistov v Italiji, Franciji, Nemčiji, na Japonskem ter preganjanje naprednih ljudi v kolonijah potrjujejo, da se anglo-ameriški imperialisti mrlično pripravljajo na tretjo svetovno vojno. V trenutku, ko bi morale vse napredne sile v svetu nastopati enotno proti imperialističnim vojnim provokacijam pa se že zopet kažejo porazni rezultati komunistične politike, ki jo izvajajo nekatere komunistične partije na ukaz Moskve. Po tem ukazu naj bi KP te čakale na osvoboditev od zunaj, čakale naj bi, ker nesovjetski narodi »nimajo dovolj izkuštev, da bi lahko vodili uspešno revolucionarno borbo. V zvezi s takimi kominformističnim početjem prihaja zadnje čase do ostudnega preganjanja slovenske narodne manjšine na Madžarskem, do preganjanja Makedoncev v Bolgariji in novih provokatorskih procesov proti Jugoslaviji. V Romuniji so obsodili nekaj znanih voditeljev srbske narodne manjšine na smrt in dolgotrajno ječo. Resnica o Jugoslaviji pa vedno bolj prodira v svet, kar bo svedela le koristilo miru in enotnosti svetovnega demokratičnega gibanja. Zaradi vojnih priprav je nekatere dežele začela prava panika. V Tuntu govori že sami vidalijenci, da je tretja svetovna vojna tudi pri nas zelo blizu. Tu moramo dodati, da delovno ljudstvo še ni pozabilo druge svetovne vojne, da si vojne ne želi, da imperialisti ne bodo mogli zaradi tega sprožiti nove vojne, kadar bi hoteli in kjer bi hoteli.

KITAJCI OBSOJAJO ameriški napad na Koreji

V Sanghaju, Nankingu in Hon Kongu je prišlo do velikih protestnih manifestacij proti ameriškemu vmešavanju na Koreji. Na teh manifestacijah je spdevalo več kakor en milijon ljudi.

MORALNI RAZSUL v KP Italije

Pred kratkim je prineslo glasilo KPI »L'Unita« naslednjo ogabno trditvijo: »Tisti, ki vodi pripravljanje vojaških načrtov nove osi Beograd-Alene, je nacistični feldmaršal Von Kleist, vdani Titov sodelavec, prav gotovo ne od danes — Resnica pa je, da je bil Von Kleist v Jugoslaviji že obsojen ter izročen SZ, kjer naj bi prav tako odgovarjal za svoje zločine. V. Kleist torej ni v Jugoslaviji, temveč v SZ. Take in podobne metode kominformistov pričajo zgovorno o moralnem razsulu v njihovih vrstah.

Moja dežela je bogata tudi na rudninah. Premoga je dovolj v vseh naših provincah. Na antracitu je bogat predvsem Sever. Bogati smo tudi na bakru in železu in to predvsem mi južniaki. Z antimonom krijemo mi nad polovico svetovne potrošnje. Tudi naš volfram iz Kitajskega Hunana, Kvantunga in drugih naših rudnikov je doslej bogato polnil nenasične žepne inozemskih kapitalistov. Prav tako so tudi naše tovarne dela e za njihove malhe. Toda sedaj je tega na Kitajskem konec. Danes je vse to last kitajskega ljudstva, ki si je svojo lastno zemljo priborilo s krvjo in jo sedaj samo svobodno upravlja.

Našo kulturo pozna gotovo vsak človek na svetu. To je kultura velikega naroda. Naš jezik je najstarejši in najbolj razširjen kulturni jezik sveta. Spada v samsko-kitaj-

DVA KITAJCA, HUIE IN BIAEN o sebi in svoji domovini

sko skupino indokitske jezikovne družine. Tudi naš jezik ima več narečij. Najbolj razširjeno je narečje Kuanhua. Ali tako imenovani uradniški jezik. Govori ga okrog 330 milijonov v severni in jugozahodni Kitajski. V naših pristaniščih pa govorijo mešanice kitajščine z angleščino, francoščino in ruščino. Naša pisava — to je nekaj posebnega! Njeni številni znaki so nastali iz resničnih slik ali pa simbolov, ki so bili v začetku zloženi kot slikovni znaki, pozneje pa so dodali še dodatne znake, ki izražajo

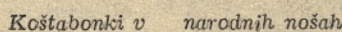
z okrašanjo obliko misel predmetov. Mi pišemo v vrstah od zgoraj navzdol in od desne proti levi — ravno nasprotno kot vi. Z marsičem se lahko ponaša moj narod. Leta 105 smo Kitajci že izdelovali papir, leta 1041 pa smo tiskali prve knjige s premestljivimi črkami. V začetku 7. stoletja smo iznašli porcelan, ki so ga hitro začeli uporabljati po vsem Orientu. V Evropo pa ga je prvi prinesel Italijan Marco Polo. V 15. stoletju so imele naše ladje že primitivne strele naprave za smolnik. V 14. stoletju so se naši mornarji že lahko podali na

odprto morje. Uporabljali so že tudi kompas. Vse te naše iznajdbe so zanesle v Evropo večina Arabci in si jih mnogokrat prilastili za svoje patente. He, Rusi so vedno bolj pri poznih, zato si jih prisvajajo šele sedaj. S kakšnim ponosnim glasom je vse to pripovedoval Huie. Da bi ga videli, kako so se mu svetile oči, ko je govoril o svoji rodni zemlji. Pripovedoval bi nam pač brž še ure o prostranih bregovih Jangce Kiangja, o čudoviti obali Rumenege morja, o monsunih in njihovem blagodejnem vplivu, o kitajskih naseljih

in premestljivih papirnatih hišicah, toda Biaen je že postal nestrpen. Tudi on je hotel priti do besede o svoji domovini. V svojem mehkeem naglasu je začel v debeli angleščini. Huie je pripovedoval o domovini, o našem bogastvu, o življenju naših ljudi, jaz pa ti bom pripovedoval o borbi melega naroda pvedačel bom na kratko, kako smo se Kitajci obresli tujih in domačih izkoriščevalcev, preganih nacionalistov in sami zavladali v svoji deželi. Tudi našo družino je zadelo isti usoda kot Huiejevo in še deset tisoče kitajskih družin. Ma'o v strahu pred državljansko vojno, ki je takrat izbruhnila, malo v skrbi za svoj obstanek, za večjo pest rizi smo se preselili iz da inega severi v Surabajo na Javi. Od tam pa ser prišel študirat ekonomijo v Amsterdam. Tam sva se naša s Huiejem No, sedaj pa k besedi o naši borbi

Kako dolgo žive živali in ljudje?

Najboljše reševalce bomo nagra-
dili.

Iz teh skromnih podatkov sledi, da se Slovenci v Koprščini niso kar tako slepo podrejali beneškim oblastnikom, temveč da so vztrajno branili svoje pravice. Ti podatki prav tako dokazujejo, da je italijansko Istre in Kopra navadna baika, ki so se jo izmislili italijanski predentisti. Koprščina je bila tako »italijanska«, da so bili beneški okupatorji prisiljeni ustvariti take državne funkcije, kakor so bili že navedeni »Capitanus Sclavorum« in »Conestabile Sclavorum«.

DOPOLNJEVALKA

NAŠIM KMETOVALCEM

IZ POSVETOVANJA

zadružnikov našega okraja

SKRIBIMO ZA PRAŠIČE V POLETNIH ČASIH

Prejšnji teden so imeli tajniki in zaslopniki kmečkih delovnih zadrug našega okraja posvetovanje z namenom, da bi spoznali napake in tudi ovire, na katere se naletijo pri delu. Posvetovanje je bilo zelo poučno za naše zadružnike, zato, bo prav, da podamo kratek izvleček poročila, ki ga je podal tovariš F. Benčič, poverjenik za kmetijstvo pri okrajnem LO.

Tovariš Benčič je uvodoma poudaril pomen zadružništva pri dviganju kmetijske proizvodnje, za kar je seveda potrebno tesno sodelovanje vseh ljudi ne pa samo zadružnikov.

»Dvanajst kmečko delovnih zadrug v našem okraju« je nadaljeval tovariš Benčič, »dokazuje, da so že doseženi precejšnji uspehi v preidu naše kmečke vasi v močno socialistično vas. Delovni kmetije imajo začetno pot in na to pot se usmerja vedno večje število ljudi v naših vaseh. To, kar smo do sedaj dosegli, pa nikakor ne zadoštuje. Skrbeti bomo morali, da obstoječe zadruge gospodarsko okrepimo in ustanavljamo še nove.«

»Naša naloga je da se borimo za

večji hetarski donos, za uvedbo vseh agrotehničnih ukrepov, bomo se za pridobivanje novih setvenih površin, za izboljšanje naših ravnin, za namakanje itd. Caka nas še mnogo drugega dela. Od nas samih zavisi v prvi vrsti, kako bomo izpeljali vse važne naloge.«

Tovariš Benčič je zatem govoril o delu zadružnikov ter pri tem posebno poudarjal važnost mehanizacije našega kmetijstva. Z mehanizacijo si lahko prištedimo mnogo delovne sile, ki jo tako primanjkuje. Govoril je nadalje o organizaciji dela in pri tem poudarjal, da je treba v vseh zadrugah uvajati delo po normah in na temelju pravičnega nagrajevanja najboljših članov. V proizvodnji je treba vključiti tudi žene in zlasti v KDZ Sa-

redo. Krog in v Bertokih, kjer niso še vključene.

Tovariš Benčič je nadalje razčlenjeval tudi vprašanje ravnanja z dovinim otrodom, govoril je o odnosih do privatnih kmetov, o živinoreji, prašičereji, o administraciji in o kulturno politični vzgoji zadružnikov. Poudaril je važnost ustanavljanja rdečih kotčkov po naših zadrugah, študijskih krožkov, čitalnic itd.

»Pri vsem tem moramo vedeti,« je zaključil tovariš Benčič, »da bomo lahko napredovali in postavili naše zadruge res na zdrave temelje, če bomo oboroženi s potrebnim znanjem. Naše kmečke delovne zadruge bodo tako postale na vaš stebel nove socialistične dejavnosti.«

Ce običi živini trd predmet v požiralniku

Največkrat običi v požiralniku pri govedu (in tudi pri prašičih) razni trdi, ostrji ali preveliki predmeti, ki jih je žival hle ali ne hle požrla (žica, kosti, krompir, repa itd.). Posledice so vnetja, rane, razširitev, zožitev ali pretrganje požiralnika.

Znači. Žival naenkrat preneha žreti. Požiranje je deloma ali popolnoma ustavljeno; iz usta, iz nosa se izteče slina, od časa do časa zaključja, ker ji pri požiranju hrana ali slina zahajata v sapnik namesto v žrečo. Glavo drži stegnjeno, vau (na levi strani) se napne. Pri močnejšem napenjanju se žival prične potiti in meho biati. Če je predmet običal v vratnem delu požiralnika, ga lahko najdemo v reko. Iskati ga moramo neposredno nad sapnikom.

Zdravljenje. Predmet, ki je običal, moramo potegniti ven skozi usta ali pa ga poriniti v žrečo; kjer se počneje razkrojiti.

Če predmet, ki običi v vratnem delu požiralnika, skoraj vedno lahko potegnemo do žrela, in sicer tako da ga z vrsto r ko na eni strani vratu počasi pritakamo proti ustom. Ko enkrat doseže v žrečo, odpramo goveda gobcu s primernim železnim otrodom. Z mačjo ali z oljem namažemo roko in jo vtaknemo skozi želodni obroč v žrečo in s prsti zgrabimo predmet. Pri tem mora druga roka zunan potiskati predmet v požiralnik proti roki. Navadno predmet lahko prismo in potegnemo iz gobca.

Če je predmet zelo nizko, ožroma če ga ne moremo potegniti proti gobcu, ga moramo spraviti v žrečo. Za to opravilo so v prodaji posebne cevi, ampak v sili je najboljši pri roki trda gumijeva cev. Namažemo jo dobro z oljem in počasi potegnemo žival v požiralnik.

Ko pride cev do predmeta, občutimo odpor. S cevjo polagoma pritiskamo na predmet, dokler ta ne pade v žrečo, kar takoj občutimo, ker preneha odpor. Nikdar pa ne smemo uporabljati namesto prožnih cevi kako trdo palico (drvo ali železo), ker z njo ranimo ali pretrgamo požiralnik. Če običanega predmeta ne moremo premakniti, je najbolje, da počakamo en dan, ker v tem času preneha krč v požiralniku, ki trdo stiska predmet, in potem poiskusimo odstraniti na prejšnji način.

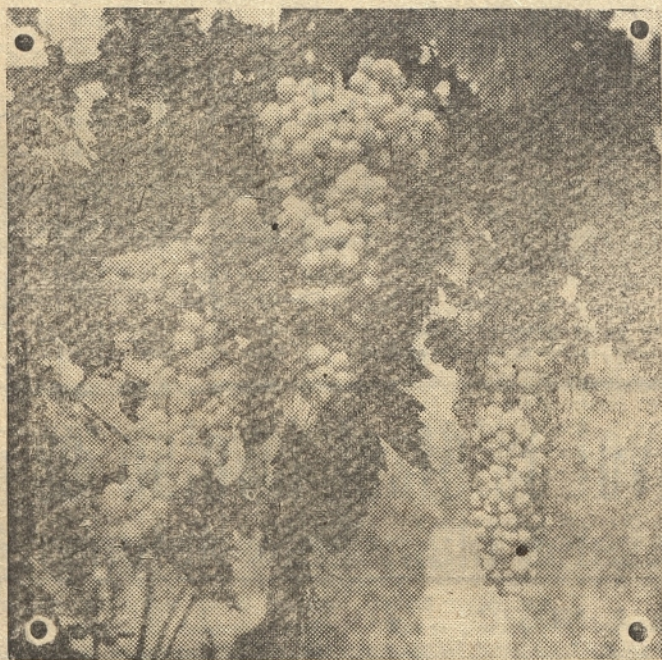
Če predmeta ne moremo premakniti, preostane samo še operacija,

kar pa je vedno v zvezi z nevarnostjo.

Če se pa požiralnik popolnoma zapre, se žival močno napne ter ji moramo priskočiti na pomoč tako, da ji s trkarjem izpustimo v vau nabrane pline, ker sicer pogine.

Pri vseh teh operacijah požiralnik lahko ranimo ali pretrgamo, zaradi česar nastopi vnetje, krvavenje ali tudi zakrumpjenje. Najbolje je, da žival vliemo potem, ko smo ji odstranili predmet, malo slane vode, ki služi kot razkužilo. Hrana mora biti nekaj dni tekoča.

Pratrganje, zožitev ali razširitev požiralnika ozdravijo le redkokdaj, zato je najbolje, da žival pravočasno zakoljemo.

Trta tovariša Včlovca iz Semede le, ki je rodila 44 takih grozdov

Žitni molj in žužek

Z več strani nam prihajajo vprašanja, kako uničiti razne živalice (in črvičke, ki se pojavijo v žitni shrambi) in ga o uničijo naš tako dragoceni pridelek. Ko se žužek ali molj začne, ga je precej težko odstraniti.

Če žužki moramo vse potrebne ukrepe, da čimprej uničimo ta škodljivi mrčes in zato podajamo našim kmetovalcem nekaj praktičnih navodil.

Za uničevanje škodljivcev v shrambah (grahar, fižol, žitni molj in žužek) se rabi na splošno ogljikov žveplec (sočuro di carbo-nis), to je tekočina, ki shlapi v plin, ta pa uniči škodljivce. Uporaba žvepca je naslednja: žito spravimo v dobro zaprt prostor (zaboj ali sod). Tekočino vlijemo v školjico in ta se postavi vrh posode (soda ali zaboj). Plin začne izhlapevati. Ker je težji od zraka, prodre v posodo. Prostor mora biti hermetično zaprt. Žito ostane v shrambi en dan. Možno ga očistiti kovega žvepca, ki se pri tem uporablja je odvisna od prostornine shrambe in ne od količine (teže) semen. Na vsaki kubni meter uporabimo 30 kub. cm (kub. centimetrov) tega strupa. Pri njegovi uporabi moramo biti zelo previdni, ker je strupen in vnetljiv. Ne smemo se n. pr. približati omari ali sodu, katerega smo po razkužili odprli, s prižgano lučko ali cigareto, ker je nevarno, da plin povzroči eksplozijo.

Dr. J.

V prvi vrsti moramo ugotoviti čisti. Ali je vino bistro, bleščeče ali megleno, ali potemnelo ali celo motno. Če se barva spremeni, nekako preliva iz ene v drugo, potem vino ni zdravo.

Zelo važna je pri vinih barva. Pri belih vinih imamo naslednje barve: slamnato, jantarjevo rumeno, zlato rumeno, zelenkasto, rumeno rdečkasto. Nenaravna barva je rumeno rjava. Danes prihaja v modo vino rožnate barve, ki je nekje v sredi med belimi in črnimi vini. Pri črnih imamo svetlo rdeča (merkot), rubinasta (Chianti) in črna (Barbera). Kraški teran ima ustajene barve, ki zavisi od prisotnosti terena in trajanja vrenja. Viločasta ali pavkasta črna vina povedo, da imajo premalo vezanih kislin.

VINSKI DUH

Vino v kozarcu približno nosit. cam in njuhamo. Z rokami obdamo kozarec, da se nekoliko ugrije in zopet njuhamo. Pri začetku vlede-mo zrak skozi nosnice komaj malo,

Kako pokušavamo vino

znatno, nato vedno globokeje in več časa. Med posameznimi njuhanji pa držimo odmore, da imamo časa odkriti morebitne skrite značilnosti.

VINSKI OKUS

Večkrat spoznamo pristni duh vina šele pri prvem pokušanju, ko pride zrak iz zadnjega dela ust v nos.

Če ga hočemo spoznati pravi okus vina, sk nimamo glavo, vzamemo v usta prav malo vina in ga s konico jezika delamo, premetavamo, da pride v dotiko znajobčutljivejšimi deli jezika in ust (notranji del ustnice in dlesni). Na ta način pridejo do jezika različne vinske sestavine:

otanki sladkorja, razne kisline itd. Nato pokušavalec dvigne glavo in še stopeno in s slino pomešano vino prenese na zadnji del jezika. Pri tem le plagoma diha, kot bi gural. Tedaj se odkrijejo še druge lastnosti vina, posebno ko začnejo delovati notranje nozdrvi: tu se pojavijo morebitni neprijetni duhovi po lesu, lahni plesni, različne grenkobe itd.

Nato pokušavalec vino použije. Marsikdaj se odkrije kakšna značilnost tedaj, ko vino teče po grlu.

S tem bi bilo zaključeno navadno pokuševanje vina.

Pravi pokušavalec pa bo hotel vedeti še več. Zato bo skrbno pre-

iskal armo vina: ali je vino čisto, ali je del muškata, kateri muškati, ali malvazija, ali značilen aroma kakšne druge vrste ali celo navadnim pivcem odvrti aroma samorodnih, posebno izabele, še najbolj pa bele izabele itd.

Eden armo ima vino tudi različne vonjave — parfume, ki so različni posebno pri starih vinih. Je cela vrsta različnih vonjav, ki so za posamezna vina značilne.

VINO MORA BITI HARMONICNO

Harmonično je tisto vino, v katerem so vse sestavine v pravilnem razmerju. Ne sme biti neroglajf: ne preladko, ne prekislilo ali premo kislilo, ne zob stiskajoče. Okus mora biti počin in zaokrožen. Seveda morajo biti zadovoljne tudi oči in nos.

Naše vino pa bo harmonično, če bo iz zdravega grozdja dobrih vrst in pravilno napravljeno in primer-no negovano.

(Po »Soči«)

neznosna vročina. Gnojica zaradi tega izhlapeva in ves prostor je naplavljen s smradom amoniakom. Žival, ki mora biti cele dneve v takih prostorih, oslabi zaradi prevelike vročine. Amoniakovi hapi delujejo zelo škodljivo na njeno zdravje, zato izgubi tudi odpornost proti boleznim.

Držimo vedno svinjake v redu. Skladimo jih pogosto in skrbimo za reden odtok gnojnice. V separ-nih dneh, ko je v majhnih svinja-kih dušljiva vročina, zamenjamo pmoči lesena vrata (ali vsaj en del) z mrežo, da se zrak v hlevu ohladi. Tega seveda ne smemo storiti, če po noči mrzle, ker bi se prašiči prehladili.

Prašiči naj bodo na prostem

Za prašiče naredimo tekalisce, kamor jih lahko spuščamo po dnevi. Tekalisce je ograjen prostor, ki leži v senci in kjer je po možnosti tudi voda, da se prašiči lahko v njej okopljejo. Najvažnejše tekalisce je ograjeno dvorišče. Če nimamo tekališča in ga tudi ne moremo narediti, spustimo prašiče vseeno na prosto, kamor koli moremo. Prašič, posebno mlad, ni zdrav, če je vedno zaprt. Živali, ki so vedno v hlevu, so slabše razvite in bolj podvržene boleznim. To velja pred vsem za naše hleve, ki so majhni in malo zračni. Če prašič nima vode, v kateri bi se okopal, ga lahko polivamo z vodo. Voda v poletni vročini zelo dobro vpliva na zdravje prašičev. Poleti mora d biti prašič poleg druge krme vedno tudi dovolj zelenjave. Zelo zdrava je za prašiče lucerna, ki je pri nas ne manjka, toda ni samo zdrava, ampak tudi redna. Pokažemo jo surovo, sveže nakošeno. Izmed mnogih napak pri lo-tem krmjenju je najbolj razširjena ta, da dajejo gospodinjje prašiču preredko krmo. Poln skaf vode, pest črnikov in nekaj zelenjave, to je v običaj. Res je, da so prašiči zdravi, toda to je voda v običaj, ni najboljša za ugasitev žele. Mnogo boljše je, dati prašiču na prosti surove zelenjave (detelje) potem malo čokolade, ne mnogo, ampak dobre, in pat, nati v korito čiste vode, kveže, ki prašiču najbolj prija in tudi uga želo. Če prašič ni bil nato navajen, bo prvi dan malo nezaprljivo g'edal, toda kmalu se bo privadil nanjo.

Cepite prašiče proti rdečici

Neprecenljive važnosti za našo svinjerejo je cepljenje prašičev proti rdečici. Nikdar ne bomo dovolj priporočali, da je zelo potrebno, da cepimo svoje prašiče. Še vedno je kak kmetovalec, ki ne da cepiti prašičev. Če ga vprašaj za kaj, pravi, da je predrago. Če pride živinozdravnik zaradi enega prašiča v vas je res drago, vse drugače pa je, če jih počepi po vsej vasi naenkrat. V tem primeru stroški ne bodo tako veliki, da bi jih ne zmogel vsak kmetovalec. Zakaj se bati in biti v večnem strahu pred rdečico? Ali ni bolje potrošiti nekaj denarja za cepljenje in biti brez skrbi. Ne se zanašati na gospodinjjo vki jna pri prašičih srečoe in jih vedno dobro vzredi, tudi se ne zanašati na razna zdravila — pri rdečici vse to odpove. Marsi-kateri prašič se ohrani in še tisti, ki jo preboli, ni navadno potem nič vreden. Vedno ostane krčljiv in najboljša hrana ga ne odebli.

Zapomnimo si redno čiščenje in zračenje svinjakov, gibanje prašičev na prostem in pravilno krm-ljenje, to so tri stvari, od katerih je odvisno zdravje prašičev. Če nam prašič oboji, je živinozdravnik še vedno cenejši kot vsa domača zdravila in točna navodila, s katerimi bomo lahko prašiča ozdravili, med tem ko se vse domače zdraviljenje konča vedno slabo.

Riva Castelleone 2

